

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno med tedne in praznike. Prosila: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin, za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti: V Jugoslaviji: celoletno naprej plačan . . . K 120— polletno . . . „ 60— 3 mesečno . . . „ 30— 1 „ . . . „ 10— V inozemstvu: celoletno K 131— polletno „ 68— 3 mesečno „ 35— 1 „ „ 12— Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34. Dopolnje sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača. Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Več luči.

V Beogradu, 4. dec. Meseca marca l. 1916. se je vršil takozvani banjaluški proces. Obtoženi so bili Vasilij Grdžić in drugovi radi veleizdaje, češ da so bili v zvezi s tajno srbsko organizacijo, ki se je imenovala »Ujedinjenje ali smrt«, drugače pa je bila v javnosti znana pod imenom »Črne roke«. Kot dokaz za krivico obtožencem je služil avstrijskemu sodišču dokument, ki so ga Avstrijci našli leta 1914., ko so se Srbi umaknili izpred Valjeva, pri padlem srbskem obmejnem častniku Kostu Todoroviću. Na podlagi tega dokazila je bil Vasilij Grdžić z več svojimi tovariši obsojen na smrt. Smrtna kazen pa se ni izvršila. Obsojenci so bili pomiloščeni. Javnost je takrat mislila, da se je pomiloščenje izvršilo spontano, sedaj pa se je izvedelo, da je pripisovati zaslugi, da banjaluški obsojenci niso bili obsojeni, francoski vladi, ki je potom ministra Hanatauxa uvedla v nevtralnem inozemstvu uspešno akcijo za banjaluške žrtve in končno dosegla, da je avstrijska vlada, boječ se posledic, odredila pomiloščenje žrtv, ki so bile obsojene na smrt. Banjaluški obsojenci so bili pomiloščeni meseca junija 1917.

večem in njegovimi drugovi v resnici tudi izvršila, dočim so bili banjaluški obtoženci ob koncu koncev pomiloščeni. Polkovnik Dragotin Dimitrijevič, Ljuba Vulović in Rado Malobabić so bili v Solunu ustreljeni nekoliko dni prej, preden je došlo pomiloščenje na smrt obsojenih v banjaluškem procesu. In zaradi česa so bili Dimitrijevič in drugovi obtoženi in obsojeni na smrt? Takratna srbska vlada je objavila, da so bili obtoženi in obsojeni radi tega, ker so bili defitisti in izdajalci, češ, da so delovali na to, da bi Srbija zaključila separaten mir z Avstrijo. Ali je to verjetno? Ali si je mogoče misliti, da bi se bili ljudje, ki so zasnovali in leta in leta vodili tajno revolucionarno propagando v Bosni, da osvobodijo to pokrajino izpod avstro-ogrškega jarma, izneverili svojim idealom ter preko noči postali iz najbolj navdušenih požrtvovalnih borcev za svobodo, izdajci, hlapci liste Avstro-Ogrske, proti kateri so se borili, prej vse življenje?

Izključeno to sicer ni, a verjetno je še veliko manj. Zdi se nam zato docela upravičeno, ako srbski listi sedaj obširno razpravljajo o banjaluški in solunski aferi ter zahtevajo, da se donese nekoliko več luči v doseg sedaj v nepredorno temo zaviti solunski proces. Takisto je umljivo tudi mišljenje nekaterih srbskih listov, ki zatrjujejo, da je svojičasno avstro-ogrška vlada pomiloštila svoje banjaluške žrtve samo zaradi tega, ker je smatrala, da je dobila z izvršeno smrtno kaznijo v Solunu zadostno satisfakcijo, saj je Srbija sama upihnila luč življenja tistim, ki so z orožjem v roki hoteli osvoboditi bosanske rojake nemškega in madjarskega jarma.

Nadejamo se, da bo sedanja demokratska vlada stala na višini svoje naloge in v interesu javnosti in zaličenega narodnega čustva odredila, da se končno vendar spravi nekoliko več svetlobe v skrite kote, sedaj še tajinstvenega solunskega procesa.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Vojaški napori in žrtve Jugoslovenov tekom svetovne vojne.

(Iz spomenic na pariško konferenco.) Razvoj dogodkov tik pred izbruhom svetovne vojne je znan. Povdarjati moramo te, da je bila Srbija od Avstro-Ogrske napadena in toraj ni bil namen prve vojne izzvati, Srbija je pa tudi rabila mir, saj ste se komaj končali balkanski vojni in si država želela nič drugega kot povratka normalnih časov. Sovražen napad se je razvil kar na celim v dobi, ko Srbija ni bila niti pripravljena, njena armada se ne reorganizovana. Svesta si svojega pomena in svojih nalog, je Srbija takoj razumela, da je prišel odločen trenotek, kjer se ne bode odločevala samo njena usoda, temveč tudi ona Srbov, Hrvatov in Slovencev v Habsburškem suženjstvu; pripravila se je do zadnjega za obrambo svoje svobode in svoje neodvisnosti kakor tudi za ono vsega jugoslovanskega naroda.

Oslabljeni in maloštevilni srbski armadi je primanjkovalo orožja, municije in opreme; tako so si avstro-ogrski državniki in vojskovodje mislili, da jo bodo premagali na mah. In radi tega so dali prvemu navalu ime »Strafexpedition«. Morebiti so na hoteli s tem imenom pred civilizovanim svetom že v naprej opravičiti grozodejstva, ki so jih pozneje doprinašali nad ubogim obmejnim ljudstvom. Srbija je mobilizovala vse, kar je bilo zmožnega za orožje; opremila je moštvo z orožjem različnih, celo zastaranih modelov; upotrebljala je celo topeve starega sistema Bange, ki so bili že skoraj nerabni. Tako je nastopila srbska armada nasproti sovražniku sicer slabo opremljena in nedostatno oborožena ali visoke morale in pripravljena na vse.

Perioda 1914—1915. Vojaške operacije avstro-ogrške armade so se pričele s tem, da so bila bombardirana vsa srbska mesta in kraji ob Donavi in Savi. Lahko si mislimo, da je prebivalstvo teh krajev predvsem največ trnelo. Kmalu na to — 13. avgusta 1914 — je podvela avstro-ogrška armada silovito ofenzivo preko Drine in Save z namenom, ki so jih sovražne čete dosegle nad našimi slabimi oddelki, so jih onemogeli in so zagrešili na našem ozemlju dela resničnega barbarstva: požiganje vasi in mest, ubijanje in obešanje otrok, žen in starcev.

Srbska armada, ki se je pregrupirala na centralni poziciji, ki jo tvorijo žrti Valjevo - Arandželovac - Palanka, je pričela pohod proti sovražnikovim masam, jih dosegla in v šestdnevni krvavi borbi na Jadru in Ceru dosegla popolno zmago. Sovražnik je bil popolnoma poražen in vržen preko meje ter je izbežal

več kot 10.000 ujetnikov, šestdeset topov in številni vojni material.

V tem času je razbesnela vojna tudi na drugih zavezniških frontah. Čeravno je bila srbska armada zelo oslabiljena po zadobljenih izgubah, povzročeni najbolj radi pomanjkanja težkega topništva in municije, se vendar ni zadovoljila z doseženimi uspehi. Da je ustregla željam zaveznikov in da je vezala močne dele avstrijsko-ogrške armade v svrhu razbremenjenja Rusov, ki so se nahajali v dosti kritični situaciji, je izvršila srbska armada takoj koncentracijo svojih sil ter je prve dneve septembra podvela ob enem dve ofenzivi: eno preko Save v Srem, drugo v Bosni v smeri proti Sarajevu.

Posrečilo se je oboje. V nekaj dneh je padel skoraj ves Srem v srbske roke, v Bosni pa so srbske in črnogorske čete prišle tik pred Sarajevom. Tedaj pa se je pričela sovražna ofenziva na spodnjem teku Drine z močnimi silami, nasprotnik je prišlil Črnogorce k umiku in ustavlil srbsko prodiranje.

Radi nastalega položaja je prva srbska armada zapustila Srem, da prihiti na pomoč drugim delom srbske vojske, ki so se s težo ustavljali ob Drini in tudi izpred Sarajeva so se morale čete umakniti. Skozi petdeset dni so se vršili nepretrgnoma težki boji. Tekom te dobe so držale srbske čete nasprotnika v loku, ki ga dela Sava in Drina ter na vrhovih desnega drinskega brega.

Vendar je bila srbska armada radi sovražnikove premoči, pomanjkanja težkega topništva in pomanjkanja municije prisiljena od prvih dni novembra k umikalnim bojem in je končno morala zapustiti tudi Beograd. Borec se za vsako ped svoje zemlje se je umikala en mesec na centralne pozicije severno od žrte gornji Milanovac - Kragujevac - Mladenovac, kjer se je izvršila pregrupacija.

Komaj pa je dospela prva francoska pošiljatev municije (okoli 30.000 granat) je srbska armada napadla sovražnika, ki je že razširjal vesti o svoji popolni in definitivni zmagi, ga popolnoma porazila in ga vrlega v devetih dneh preko meje.

Zmaga je bila odločilna. Zavejanih je bilo 300 topov, 60.000 ujetnikov in veliko materiala. Zadolbljena na je bila tudi s precejšnimi žrtvami. Čete so kazale le okostje prvotne organizacije. Pomanjkanje municije in obleke, slaba oprema, težavna prehrana radi nezadostnih, v slabem stanju se nahajajočih ali od sovražnika pokvarjenih komunikacij, vsi ti vzroki — spremljeni od slabega vremena — so onemogočili srbski armadi izrabitev njene zmage in započeti

velikega stratežičnega zasledovanja. Povrhu se je pričela razširati še od sovražnika zanesena epidemija pegasta groznica, ki je povzročila ogromne izgube ne samo med vojaštvom, temveč tudi med civilnim prebivalstvom in je grasirala do meseca maja 1915.

Z vpoklicem dveh novih letnikov so se izgube srbske armade kolikor toliko pokrile in zopet so se pričele živahne priprave za ofenzivo preko Drine in Save.

Meseca avgusta 1915 so bile vse priprave končane, dispozicije za napad ugotovljene in tretjič se je hotela vrči srbska armada na sovražnika. Rusko neprestano umikanje pa je položaj izpremenilo.

Bolgarija je pričela javno kazati svoje sovražno stališče in kmalu so se pričele pojavljati priprave sovražne ofenzive, tokrat dogovorjene med Avstro-Ogrsko, Nemčijo in Bolgarsko, sko.

Začetkom oktobra 1915 je bila Srbija napadena s treh različnih strani na fronti, presegajoči 1000 kilometrov od sovražnih sil, ki so imele skoro trikratno premoč.

Vendar je srbska armada kljubovala in z odločnostjo branila svoje pozicije proti vsem napadom. Ko pa je bila izdajalsko napadena v hrbet od vse bolgarske vojske (okoli 400.000 komabantov) in zapuščena od svojega grškega zaveznika, je nastal njen položaj silno kritičen, poslabšan še z obotavljanjem velikih zaveznikov, da bi ji poslali pomoč. Dve možnosti so ji stale odprte: kapitulacija ali pa umik preko Albanije, to se pravi preko nedostopnega pogorja brez vsakih cest in poti, kjer ne bi našla ničesar: ne prenočišč, ne hrane. In odločila se je za slednje. Napravila je povlačenje preko Albanije in pretrpela ogromne in nepopisljive muke, doživela težke izgube in končno je izvršila svojo nalogo s podporo zaveznikov, posebno Francozov in Angležev. Začetkom leta 1916. je bila prepeljana na Krf, je majhen del komabantov ter večina bolnikov in ranjenec je bil prepeljan v Bizerto in druga večja mesta francoske severne Afrike.

Od prvih trenotkov te dobe in ves čas je stala Črna gora južno ob strani Srbije. Poklcala je pod orožje vse svoje zmožno prebivalstvo, postavila armado 50.000 mož, ki se je junjsko borila ramo ob ramo s srbsko, odlična močne sovražne napade in se uredila srbske ofenzive proti Sarajevu. Umik srbske armade je postavil tudi črnogorski pred kritično odločitev: kapitulacija ali povlačenje. Žalibo je radi malodušnosti vlade in vidihih krugov črnogorska armada kapitulirala in sovražnik je lahko zasedel celo Črno goro.

LISTEK.

Tajnost mojstra Cornilla.

(Iz »Lettres de mon Moulin«.) Francet Mamaj, star piskač, ki prihaja včasih zvečer k meni na čašo kuhane vina, mi je nedavno pripovedoval malo vaško dramo, ki ji je bil pred nekako dvajsetimi leti za pričo moj mljin. Povest dobričine me je ginila in poskusitj hočem, povedati jo vam tako, kakor sem jo slišal. Domišljajte si, dragi čitatelji, za trenotek, da sedite pred dišečo skledo kuhane vina in da vam pripoveduje piskač! Naša okolica, moj dobri gospod, ni bila vedno mrtev in neznan kraj, kakoršen je danedan. Prej so imeli tukaj mlinarji dober zaslužek, in 10 milj napolni so pošiljali posestniki k nam svoje žito mlet. . . Okoli in okoli vasi so bili grički, pokriti z mljnji na veter. Na desni in na levi se je videlo nad hojami vrteča se krila v vetru, celj sprevodi mlajnih, z vrečami otovorjenih oslov so lazili po potih gor in dol, in ves teden je bilo veselje z višine poslušati pokanje bičev, žumenje vreč in tisto »džeh-lik« mlinarskih hlapcev. Ob nedeljah smo hodili v celih tropah v mljine, kjer

so nas mlinarji napajali z muškatelem. Mljarice s svojimi čipkastimi ovratniki in zlatimi krizčji so bile lepe ko kraljice, jaz sem prinašal svojo pipo s seboj, in pozno v noč so plesali farandolo. Ti mljni, vidite, so bili veseli in bogastvo naše dežele. K nesreči pa so se Francozi v Parizu izmislili, postaviti ob cestj v Tarascon parni mljn. Vse lepo, vse novo! Ljudje so se navadili pošiljati svoje žito parnim mljarjem, in ubogi mljnji na veter so ostali brez dela. Nekaj časa so se ti poskušali boriti, toda para je bila močnejša, in drug za drugim so bili, žal, prisiljeni delo ustaviti. . . Nič več ni bilo videti prihajati mlajih oslov. . . Lepe mljarice so prodale svoje zlate križce. . . Konec je bilo z muškatelem, konec s farandolo! . . . Veter je lahko nihal, toda mlinska krila so ostala nepremična. . . Potem je dala občina nekoga lepega dne vse tisto razpadajoče zidovje podreti in na njegovo mesto nasaditi trte in oljke. Sredi tega poloma pa se je dobro držal en sam mljn ter se je vrtel pogumno dalje na svojem hribcu, parnim mljarjem ravno pred nosom. To je bil mljn mojstra Cornilla, prav tale, kjer nočoj sediva. Mojster Cornille je bil star mljar, ki je živel že šestdeset let v moki in bil strastno vdan svojemu poklicu. Zgradba parnega mljna ga je spravila skoraj ob pamet. Osem dni ga je bilo videti,

kako je letal po vasi, hujkal svet okoli sebe in kričal na vso moč, da hočijo vso Provanso z moko iz parnih mljnov zastrupiti. »Ne hodite tja dol!« je govoril; »razbojniki delajo kruh s paro, ki je iznajdba hudiceva; mizarji in trmasti mljarji delajo in delajo na svojo sramo dobrega Boga! In zamel je se celo vrsto mljnov, ki jih bused na hvalo mljnov na veter, toda nihče ga ni poslušal. Nato se je starel, ves besen, zaprl v svoj mljn in je živel čisto sam kakor divja zver. Niti svoje vnukinje Vivette, otroka petnajst let, ki ni imel po smrti svojih staršev razen deda nikogar na svetu, ni hotel več obdržati pri sebi. Mala ubožica si je morala svoj živež prislužiti in delati po okoliških posestvih, bodijsj pri žetvi, prigojivti sviloprejk ali po oličnih vrteh. In vendar je ded tega otroka menda zelo ljubil. Zgodilo se je večkrat, da je šel štiri milje daleč po vročem solncu peš, samo da jo je obiskal na posestvu, kjer je ravno delala; in ko je bil pri njej, jo je cele ure gledal in jokal. . . V vasi so mislili, da je stari mljar poslal Vivetto proč iz same skoposti; in ni mu bilo v čast, da je pustil svojo vnukinjo hoditi od posestva do posestva ter se izpostavljati sirovostim hlapcev ter vsem bridkostim vslužbene mladine. Tudi so mu zelo zamerili, da je hodil mož z ugledom mojstra Cornilla, ki je dotlej sam sebe spoštoval, zdaj nena-

krat kakor pravi potepuh, bos, s prelučnajo čepico in v razcapanji sukni. Istina je, da smo se ga mi drugi starci ob nedeljah, ko smo ga videli priti k maši, sramovali, in Cornille je čutil to tako dobro, da se ni upal več sestj v prvo klop, nego je ostajal v ozadju cerkve, pri kropilniku, med siromaki. V življenju mojstra Cornilla je bilo nekaj temnega. Že dolgo ni prinesel noben človek iz vasi žita k njemu, in vendar so se krila njegovega mlina vrtela vedno dalje kakor prej. . . In zvečer so srečavali starega mljarja na cestah, ko je gonil pred sabo osla, otovorjenega s težkimi vrečami moke. — Dober večer, mojster Cornille! so mu klicali kmetje; mljn torej še zmerom dobro dela? — Se zmerom, otroci, je odgovarjal starel z veselim obličjem. Hvala Bogu, meni se ne manjka dela. In nato, če so ga vprašali, kje dobi, za vruga, toliko dela, je položil prst na svoje ustnice ter je dogovoril resno: »Tih! Jaz delam za izvoz. . . In nikdar ni bilo zvedeti več pri njem. Pomoliti nos v njegov mljn, na to ni bilo niti misliti. Saj niti mala Vivette ni smela vstopiti. Če si šel ondi mimo, si videl vrata vedno zaprta, velika krila so se vedno vrtela, star osel se je pasel po travji na planoti in velik, mršav maček, ki se je sočuj na robu okna, je gledal hudobno nate,

Vse to je dišalo po skrivnostj in dajalo svetu mnogo govoriti. Vsa si je razlagal tajnost mojstra Cornilla po svoje, toda občno mnenje je bilo, da je v tem mljnu več vreč s tolari kot z moko. Končno pa se je razkrilo vse in sicer takole: Ker sem igral mladini na svoji piščalki za ples, sem opazil nekoga lepega dne, da sta moj najstarejši fant in mala Vivette zaljubljena drug v drugega. Pravzaprav njsem bil hud za to, zakaj vzlic vsemu je bilo ime Cornille pri nas v častj in potem bi me tudi veselilo, videti lepega malega vrabca, Vivette, skačati po moji hiši. Ker pa sta imela naša zaljubljenca mnogo priložnosti večkrat shajati se, sem hotel iz strahu, da bi se kaj primerilo, stvar takoj urediti in šel sem v mljn, da izpregovorj z dedom dve tri besede. . . Ah! stari čarodejnik! To je bilo vredno videti, s kakšno manjro me je sprejel! Nemogoče je bilo doseči, da bi vrata odprl. Razložiti sem mu moral svoje želje, kakor je pač bilo možno, skozi luknjico ključavnice; in ves čas, ko sem govoril, je pihal prokleta suha mačka ko hudjč nad mojo glavo. Starel pa mi ni dal niti toliko časa, da bi bil končal, nego mi je zakričal zelo nevljudno, naj se vrnem k svoji piščalki, in če se mi tako mudi, svojega sijn oženj, da naj grem vprašat dekleta v parnem mljnu. Lahko si mis-

Pismo iz Prage.

V Pragi, 2. dec. 1919.

Kriza.

Odbor stranke narodnih socializmov je pozval svoje ministre, da nemudoma vložijo demisijo, kar se je tudi zgodilo. Vendar pa demisija ni definitivno sprejeta in se je ministrski svet odločil, da posreduje med obema socialističnima taboroma in po možnosti poravnava konflikt. Če se to posreči, je še veliko vprašanje, kajti povečini se glasovi o krizi strijnjajo v mnenju, da vzrok ni samo sedanja odvrnitev one predloge zakona za koalicijsko svobodo s strani socialne demokratske stranke, nego, da temelji v rasti in odnošaju obeh socialističnih strank. Češki socializem se je pričel cepiti v že precej jasne formulacije. Predvsem imamo nacionalne socialiste, potem marsiste (evolucionarne) in pa levo krilo, boljševeke, ki so se pomnožili predvsem na Moravskem. Omeniti treba tudi Modračekovo skupino. Med vsemi temi strujami obstoje oziramo bomo še nastala nasprotstva, ki bodo onemogočila koalicijski blok v državi. Sedanja kriza bi naj bila njihov prvi izraz. Tako z ene strani. Glasilo agrarne stranke »Venkov« gleda na cel spor z velikim optimizmom. Za kulisami se zopet govori, da so spor izvalili socialni demokrati v agitacijske svrhe, ker jim baje manjka za volitve agitacijskega materialja, ker so sedaj sami v vladi. Nemci se vedejo zanimivo. »P. Tagblatt« citira besede ravnoakar umrlega Zeithammerja: Bojem se, da se ne znamo vladati. S tem precizira list svoje stališče glede krize in razlaga, da so bili Čehi dosedaj vajeni samo destruktivnega dela in da bo treba še mnogo let, predno bodo češki politiki znali zgraditi. V isti čas pa je prisel v Prago vodja nemških socialistov Seliger in trdijo, da je ta prihod v zvezi s krizo. Morda bi Nemci hoteli priti še pred volitvijo v skupščino in vlado.

Neki narodni socialni poslanec se je izrazil, da se sploh ne da govoriti danes o razvoju krize, ker je preveč kombinacij možnih. In to se razvidi tudi po časopisju, ki se deloma trudi najti prave vzroke, deloma pa z neprikrivanim strahom in skrbjo beleži dejstva. Vendar se da sklepati toliko, da hoče vlada poskusiti odvrniti krizo in vzdržati koalicijo. Možno je temu vzrok tudi ta, da bi pri eventualno obstoječih globljih nasprotjih med obema največjima socialističnima strujama bila ta z neomejitvijo krize razgaljena in boji, očiten boj bi bil zanešan v vse rudo-kope, delavnice, skratka med vse delavstvo. S tem bi država kot taka najbrže imela le škodo.

Delo Narodne skupščine se bliža svojemu koncu. Treba izdelati ustavo ter potrditi volitveni zakon, kar bo menda že pred Božičem izvršeno. Vseled tega in v svrhu zahvale predsednika republike za njegovo poslanstvo 28. oktobra, je odposlala Narodna skupščina k Masaryku deputacijo, ki jo je vodil njen predsednik dr. Tomašek. Ta je v pozdravu Masaryka predvsem naglasil zahvalo za poslanstvo in zaupanje vseh, ki ga uživajo, neprikrivano in v polni meri. Izrazil je željo, da bi še dolgo let ostal na čelu republike, ker le on je tisti sposobni, ki je bil že prej predno je bil izvoljen, vsled duševne spojitve s svojim narodom njegov vodnik. Masaryk se je zahvalil za tople predsednikove

lite, da mi je zavrela kri pri teh hudobnih besedah! ampak bil sem toliko pameten, da sem se ukrotil, da sem pustil starega norca pri njegovih mlinskih kamenih ter se vrnil domov povedat otrokoma, kako slabo sem opravil. Uboga backa nista hotela verjeti in prosila sta me, naj jima, kakor iz posebne milosti, dovolim iti obenem skupaj v mlin, da govorita z dedom. Nisem se upal odbiti in, in frrr! je zletel moj zaljubljeni parček.

Ko pa sta prišla, je bil mojster Cornille ravno izginil. Vrata so bila dvojno zaprta, a stari dobričina je pri odhodu pustil svojo lesto znanj, in takoj sta si izmislila otroka zlesti skozi okno in si nekoliko ogledati ta slavni mlin.

Čudovito! Mlin je bil prazen: nobene vreče, niti zrna žita, niti prahu moko na stenah in po pajčevinah... Niti duha po dobrem toplem vonju zmelete pšenice, ki sicer veje po mlinskih... Vreteno je bilo pokrito od prahu in velika mrvšava mačka je spala na njem.

Spodnja izba je bila prav tako zamarnjena in borna: revna postelja, nekaj črnj, kos suhega kruha na stopnici in potem v kotu tri, štiri vreče, ki so se bile raztrgale in iz katerih se je vsipal omet in vapnen pesek.

To je bila torej tajnost mojstra Cornille! Ta vapneni pesek je vodil zvečer po cestah na izprehod, da reši mlino in da bi mu ljudje videli, da melje

besede in pripomnil: osvobodjenje duše poudarja najbolj potrebo npravne temelja vsemu našemu političnemu delu. V svojem poslanstvu sem poudaril potrebo zmisla za državo in ponavljam to, da je nam treba tega zmisla. Vendar si pa kot načelnik države ne mislim, da je država poslednji cilj novega narodnega stremjenja, kajti država je le sredstvo — k višjemu cilju, k osvobodjenju duše.

Avstrijski kancelar proti velikohrvatski propagandi.

V Ljubljani, 10. dec.

V eni izmed zadnjih sej avstrijske narodne skupščine je državni kancelar dr. Renner obširno razpravljalo o odnošajih med našo kraljevino in avstrijsko republiko. V tem svojem govoru je med drugim naglašal, da je od kompenzacijske pogodbe, ki jo je sklenila avstrijska vlada s kraljevino SHS glede dohoda živil, odvisna eksistenca vsega avstrijskega prebivalstva. Pri tem se je bridko pritoževal, da zagovarjajo odlični javni organi avstrijske države na jugu ob času ko skuša vlada izpolniti vse v saintgermanski mirovni pogodbi prevzete obveznosti in dolžnosti, kot pravo avstrijsko politiko težnjo, da se razkroji jugoslovenska država in se pomore do zmagave velikohrvatski ideji. Vlada ne namerava omejevati tiskovno svobodo. Vsakdo naj piše kakor zna, toda vsakdo pa mora tudi dovoliti, da mu merodajni državni faktori zakličejo, da je na krivih potih. Vlada izjavlja izrečno, da stoji republika, parlament in odsek za zunanje stvari na temelju saintgermanske mirovne pogodbe. Na medklic profesorja dr. Angererja: »Kaj pa delajo Jugoslovenci na Koroškem, ki zatrjujejo, da na Koroškem ne pride do plebiscita?«, je dr. Renner izjavil: »Takšno postopanje se vendar lahko zavrne in vlada je pripravljena, da bo nastopila proti vsaki krivici, ki prihaja od zunaj. Mi potrebujemo zunanjo politiko z docela enotnimi smernicami, kateri se podreajo v državi vsi od prvega do zadnjega.«

Minister Pribičević o manifestu opozicije.

Beograd, 9. dec.

Današnja »Demokratija« prinaša pod gorenjim naslovom uvodni članek, ki ga podajemo v izveščku: »Samouprava« nazivlje oni dan, ko se je sestala takozvani opozicijski blok, kot veliki dan. Toda Beograd je imel ta dan še navadnejše lice kakor prej. Proglas ni kak državni akt, ampak navaden pamflet, ki je v toliko grenak, da se njegovi avtorji ne morejo sprizniti z dejstvom, da so izgubili vlado. Ko sem doznal, da se sestanejo gg. Protić, Segvić in drugi, mislil sem, da se bodo na njihovem sestanku razpravljala važna vprašanja. Pričakoval sem, da bo g. Protić zahteval na tem sestanku obračun od g. Laginje in drugov radi tega, ker so oni vodili v svojih organih odurno kampanjo proti Beogradu, tako da se je eno izmed njihovih glasilj moralo ustaviti. G. Protić pa tega ni storil, marveč je z istim Laginjino podpisal pamflet proti pravim in iskrenim predstavnikom narodne edinosti. Pričakoval sem, da bo g. Protić na tem sestanku zahteval račun od dr. Laginje tudi radi njegovega govora na skupščini Hrvatske Zajednice v Zagrebu, v ka-

terem je on zahteval ujedinjenje hrvatskih zemelj s Hrvaško. G. Protić pa tudi tega ni storil, marveč z istim Laginjino navil na ljudi, ki naše države ne delijo v Hrvaško in Srbijo in so neizprosni protivniki vsakega separatizma in deljenja našega naroda. Pričakoval sem, da bo g. Protić na tem sestanku z drjem Pavličem pojasnil program Hrvatske zajednice, ki je bil sprejet na zboru v Zagrebu, v katerem se za vsako nastvo pokrajno zahteva posebno s pokrajinsko zbornico odgovorno vlado. Pričakoval sem, da bo g. Protić radi sličnega programa zahteval pojasnilo tudi od g. dr. Korošca odnosno od njegove stranke. G. Protić pa tega ni storil; on se strijaja s Pavličem in Korošcem, pa atakira ljudi, ki narodno edinstvo ne nosijo samo na jeziku, ampak tudi v svojih delih. Pričakoval sem, da bo g. Protić vprašal Narodni klub, kako more njegov glavni organ raznašati škodljive izmišljotine, da izdržuje Hrvatska polovico Jugoslavije, pričakoval sem, da bo zahteval račun od dr. Hrasnice zaradi njegovega protesta vojvodi Stjepanoviču radi rekrutiranja v Bosni; pričakoval sem, da bo g. Protić vprašal dr. Smodeja, kako je mogel na zboru Ljudske stranke izjaviti se proti jedinstvenemu šolstvu, češ, da se Slovenija in Hrvatska ne dasta macedonizirati. G. Protić pa vsega tega ni storil, ampak blagoslovja vsako protinarodno delo, samo da more skovati opozicijski blok, kateremu bo on vodja, proti narodnim in demokratičnim strankam, ki v vprašanju narodnega edinstva ne poznajo nikakega kompromisa. Proglas je podpisalo 115 takozvanih narodnih predstavnikov, od katerih ni imel niti eden kake legitimacije v to. Ako se to število vsporedi s številom predstavnikov, ki so voljni delati za narod, potem je proglas opozicije najjačji dokument, da predstavlja ta blok manjšino naroda. Proglas je podpisalo tudi pet neodvisnih demokratov: dr. Medaković in drugi. To število predstavlja pa samo petorico ljudi, za katero ne stoji niti eden volilec. Ko pride do volitev, ne bo imel Medaković niti toliko pristašev, da bi mogel postaviti kandidatsko listo.

Plebiscit ali brez plebiscita, to je vprašanje.

Koroške Nemce sedaj silno razburja vprašanje, ali se bo vršil na Koroškem plebiscit, ali pripade Koroška brez ljudskega glasovanja naši kraljevini. Vedno bolj se širijo glasovi, ki vedo povedati, da privolijo končno zavezniki v to, da pripade Koroška brez plebiscita Jugoslaviji. Vznemirjenje radi tega je v koroških nemških krogih silno veliko. V eni izmed zadnjih sej koroškega deželnega zbora je bila o tem vprašanju podana interpelacija, na katero je odgovoril deželni upravitelj dr. Lemisch tako-le: »Ne more biti govora o tem, da bi se opustilo ljudsko glasovanje na Koroškem, ki ga je določila mirovna pogodba in katerega ugoden izid je danes za Avstrijo že več kakor gotov. Kakor se v interpelaciji naglašja, kažejo razna znamenja na to, da obstoji v jugoslovenskih krogih, kakor to tudi priznava jugoslovensko časopisje, sovraži namen, da bi se trajno polastili našega ozemlja in zasedli tudi glasovalno cono A, vendar pa je deželna vlada popolnoma prepričana, da bodo zavezniške velesile brezpogojno skrbele za to, da se izpolni one državne pogodbe, ki so bile z njihovim sodelovanjem sklenjene na slovesen način.«

Te velesile so prevzele izredno moralno odgovornost, zategadelj morajo skrbeti za to, da se te pogodbe brezpogojno in v vseh okolištinah spoštujejo od vseh strani. Ni mogoče misliti, da bi se zavezniške in pridružene države v polni meri ne zavedale teh moralnih obveznosti, ker bi sicer v toliki meri škodovali svojemu lastnemu vzgledu in svojemu lastnemu dostojanstvu, da bi s tem omajale sklenjeni mir v glavnih njegovih temeljih.« Dr. Lemisch je zaključil svoj govor z izjavo, da pošilja koroški deželni zbor vsem rojakom v zasedenem ozemlju, beguncem in internirancem zahvalo in srčne pozdrave v zaupanju, da bo že v bližnji bodočnosti svobodno ljudsko glasovanje zopet vzpostavilo teritorialno edinstvo Koroške.« — Kakor je razvidno iz Lemischovega govora, so koroški Nemci polni zaupanja, da bodo ob koncu koncev vendar le lahko spravili v svojo malho vse dele slovenske Koroške. Puščamo jim radi to veselje in to samoprevaro, ker smo globoko uverjeni, da bo ljudsko glasovanje, ako bo se sploh vršilo, z impozantno večino odločilo na korist kraljevini SHS.

Carjev morilec.

Iz Varšave poročajo: O osebi povzročitelja carjevega umora je preiskava dognala, da je morilec carja Nikolaja in njegove rodbine igral pod imenom Sztalowski važno vlogo v boljševiški stranki v Rusiji. Boljševiška vlada ga je imenovala za telesnega zdravnika carske rodbine v Jekaterinburgu, dasi ni imel niti pojma o medicini. Njegovo pravo ime je Posrednik. Kakor je le ta izpovedal, se je v kratkem času razvil ljubavno razmerje med njim in najstarejšo carjevo hčerko Tatiano. Ko so se Kolčakove čete približale Jekaterinburgu, je nastala v mestu vstaja, ki jo je Posrednik udušil z umorstvi in uboji. Pri tej priliki je izvedel tudi svoj že dolgo namerovani načrt, umoriti carsko rodbino. Najprvo je poskusil, da izposluje smrtno obsodbo na svojo pest. Naročil je

mal oddelek mornarjev, zbral carsko rodbino v neki dvorani, jim ukazal, da se postavijo ob steni in jih dal ustreliti. Po umoru so si morilci razdelili carsko premoženje in pohištvo. Pri Posredniku so našli 70.000 rubljev in mnogo carjevega perila. Posrednik je oženjen s hčerko nekega petrogradskega meščana in je igral v rodbini svoje žene vlogo dobrega državljana. Na potu iz Varšave v Rusijo ga je poljska vlada dala v postavi ne zaradi carjevega umora, marveč radi njegovega delovanja v ohrani, t. i. v svoječasni tajni ruski policiji.

Politične vesti.

»Grazer Tagblatt« za dr. Korošca. Pod naslovom »Avstrijec Korošec« piše »Grazer Tagblatt«: »Odredbu princa Aleksandra, ki je odpustil vso ljubljansko vlado iz službe, je povzročilo to, da delujejo slovensko - hrvatski klerikalci za večjo neodvisnost Slovenije in Hrvatske. Doslej se je vplivu voditelja slovenskih klerikalcev dr. Korošca posrečilo, da je preprečil srbizacijo Slovenije. Ukaz princa regenta Aleksandra je dr. Korošca in njegovo stranko očitno izločil iz javnega življenja. Iz komentarjev beograjskih vladnih listov je razvidno, da smatrajo »Avstrijce« v Ljubljani kot odkrite sovražnike države SHS. Proti drju. Korošcu se je pričela agitacija, ki jo njegova stranka označuje kot drugo izdanie afere znanega slovaškega duhovnika in voditelja Hlinke v Čehoslovaški. Med kmet-skim prebivalstvom je imenovanje dr. Žerjava za deželnega predsednika vzbudilo močno razburjenje, ker je za znan kot zastopnik centralističnega beograjskega sistema.« — Kdo bi si pred enim letom mislil, da bo »Grazer Tagblatt«, ta strupeni sovražnik vsega, kar je slovensko in slovensko, odkrito branil in zagovarjal dr. Korošca in ga predstavljal kot žrtev njegovega avstrijskega mišljenja in prepričanja. Tako se časi spreminjajo! Iz nekdanjega izdajalca avstrijske državne misli, je postal sedaj dr. Korošec Nemcem simpatičen Avstrijec, za katerega sedaj lomijo kopje listi, kakor zloglasni »Grazer Tagblatt«.

»Predujem na vojno odškodnino za Srbijo. LDU. Beograd, 8. decembra. Reparacijska komisija je odločila, da se Srbiji nakaže predujem na račun vojne odškodnine. Ta predujem znaša 300 milijonov. Vlada je določila, da dobe ves predujem srbski državljani, ki so bili za vojno oškodovani. Zato se bo te dni pričela ceniti škoda, ki so jo storili v Srbiji sovražniki.«

»Opozicijski blok o razpustu parlamenta. Beograd, 9. decembra. V političnih krogih opozicijskega bloka se širijo govornice, da ukaz o odgoditvi parlamentarnih sej ne bo podpisan pred regentovim povratkom iz Pariza. Ti krogi pričakujejo od pristavev radikalne stranke, ki se mude pri naši mirovni delegaciji v Parizu, da bodo ti skušali pregovoriti regenta, da poveri mandat za sestavo novega koncentracijskega kabineta Pašiču, ki bi potem sestavil novo vlado sorazmerno po moči strank. Ta nova vlada naj bi potem s sodelovanjem parlamenta izdelala voljni red in izvršila vse pripravne za izvedbo novih volitev. Opozicijski blok v principu ni za razpust parlamenta, marveč zahteva, da se naj parlamentarcem izplačajo dnevnice do novih volitev. Posamezne stranke opozicijskega bloka naj delajo z vsjo silo na to, da se doseže njihova skupna zahteva in da ne bodo pri novih volitvah prikrajšane.«

»Vprašanje naših nemških internirancev v avstrijskem parlamentu. V eni izmed zadnjih sej avstrijskega parlamenta se je koroški poslanec znan profesor dr. Angerer pritoževal, da se avstrijski zastopnik v Ljubljani čisto nič ni brigal za one osebe, ki so jih Jugoslovenci med »obrambnimi boji« na Koroškem internirali. Na to pritožbo je odgovoril državni kancelar dr. Renner tako-le: »Moram potrditi, da se je internirancem v jugoslovenski državi v resnici slabo godilo, in da se ž njimi deloma še sedaj slabo postopa. Konstatirati moram tudi z obžalovanjem, da poskusil, ki smo jih napravili, da bi stopili in ostali v prijateljskih odnošajih s kraljevino SHS, doslej še niso mogli dosti spremeniti na položaju teh internirancev. Jih je več tisoč, ki se ne morejo vrniti domov. Obžalovanje vredno je tudi stanje onih, ki so bili rekrutirani in ki morajo služiti v tuji armadi. Vendar pa se mora priznati, da je avstrijska vlada storila vse, kar ji je bilo mogoče. Kar se tiče napadov na gotove funkcionarje naše države v inozemstvu, pa prosim, naj bi se vsakdo brzdal, ker je notorično znano, da se s takimi napadi samo izpodkopa-je stališče teh funkcionarjev v inozemstvu.«

»Avstrija in Čehoslovaška. LDU. Dunaj, 9. decembra. (Dun. kor. urad.) Uradno poročilo: Državni kancelar dr. Renner bo takoj, ko se vrne iz Pariza, odpotoval v Prago, da se snide s čehoslovaškim ministrom za zunanje stvari dr. Benešem. Potoval bo v Prago v spremstvu referentov državnega urada za zunanje stvari in zastopnikov gospodarskih uradov in svrhu, da uvede pogajanja radi ureditve političnih in gospodarskih odnošajev avstrijske in čehoslovaške republike. — »Staatskorrespondenz« javlja: Vlada računa s tem, da bo avstrijsko odposlanstvo najpozneje v ponedeljek 15. decembra odpotovalo iz Pariza in prišlo v sredo na Dunaj. V Prago bodo potem potovali 20. decembra ter se od tam vrnili 23. ali 24. decembra. Čehoslovaški minister za zunanje stvari je sedaj še v Parizu ter bo prejkone prihodnji ponedeljek odšel v Prago. Ni torej izključeno, da ne bi mogla zunanja ministra obeh sosednjih republik še v Parizu začeti predpogajanja.«

»Clemenceau. LDU. Nauen, 8. decembra. (Brezlično.) V pariških parlamentarnih krogih govore, da bo Clemenceau tri dni po volitvi predsednika, torej dne 6. februarja odstopil.«

»Seja francoske zbornice. LDU. Pariz, 8. decembra. (DKU. — Brezlično.) Danes popoldne je bila otvorjena novo izvoljena zbornica. Seja je bila radi prisotnosti 24 zastopnikov povrnjenih pokrajim zelo slovesna. Zastopniki Alzacije in Lorene so vstopili za drugimi poslanci, ki so jih ob vstopu svečano pozdravili. Starostni predsednik Siegfried je imel pozdravni nagovor, nakar je zastopnik Alzacije in Lorene prečital izjavo, in končal s slovesno obljubo, da bosta Alzacija in Lorena kot skrajni straži francoske misli ob Renu stražili. Nato je govoril Clemenceau, ki je pozdravil vrnitev obeh pokrajim k materi domovini. Prihodnja seja bo 16. decembra.«

Neodrešena domovina.

»Italijani naprej obrnjajo. LDU. Cetinje, 8. decembra. V Baru so izkrcali Italijani bataljon vojske, ki naj baje zamenja staro po-

moko... Ubogi mlin! Ubogi Cornille! Ze davno so mu vzeli parni mlinarji poslednjega pomočnika. Toda krila so se vrtela zmerom in mlin je mel na prazno.

Otroka sta se vrnila jokaje in mi pripovedovala, kaj sta videla. Srce mi je hotelo počiti, ko sem ju poslušal... In niti minute nisem izgubil, nego sem tekkel k sosedom in jim z dvema besedama razložil, kakšna je stvar; in sklenili smo, da je treba takoj vse žito, kolikor ga je po hišah, odnesti v Cornillov mlin... Dogovorjeno, storjeno. Vsa vas se je dvignila na pot, in prišli smo sem gorj s celo procesijo oslov, otovorjenih z žitom, s takimle pravim žitom!

Mlin je bil na stežaj odprt... Pred vratj mojster Cornille, sedeč na vrečj z ometom, jokajoč, glavo zakopano v roke. Ko se je bil vrnil, je zapazil, da je v njegovi odsotnosti nekdo vdrl v mlin in razkril njegovo tajnost.

— Jaz revež! je dejal. Zdaj mi ne preostaja nič kot umreti... Mlin je onečasen.

In ihtel je, da je trgalo srce, govoril mlinju in mu dajal najrazličnejša imena, kakor bi bil živo bitje.

V tem trenutku so dospeli oasi na planoto, in mi smo, kakor v lepih časih mlinarjev, začeli vsi kričati:

— Ohé! mlini!... Ohe, mojster Cornille!

In tu so se zložile vreče k vratom na kopy, in lepo rdečkastorumenno žito

se je vsipalo od vseh strani po tleh. Mojster Cornille je gledal debelo. Vzel je žito na svojo dlan, ga gledal, se smejal in jokal ter vzkičkal: — To je žito! — Gospod Bog! Dobro žito! Pustite me, da ga gledam!

Potem se je obrnil k nam: — Ah, saj sem dobro vedel, da se vrnete k meni... Vsi tisti parni mlinarji so tatje.

Hoteli smo ga s triumfom nesti v vas:

— Ne, ne, otroci; najprej moram dati svojemu mlino jesti! Pomislite! Ze dolgo je, da ni imel ničesar med zobmi!

Vsi smo imeli solze v očeh, ko smo videli ubogega starca hiteti na desno in levo, izpraznjevatj vreče, mlin urejati in nadzirati, med tem, ko se je žito mlelo in se je finj pšenični prah dvigal k stropu.

Po pravici moram povedati: od tega dne nismo pustili starega mlinarja nikoli več brez dela. Potem, nekega jutra pa je mojster Cornille umrl, in krila našega poslednjega mlina so se nehala vrteti, to pot za zmerom...

Cornille je bil mrtev, in nihče ni hotel biti njegov naslednik. Kaj hočete, gospod!... Vse ima svoj konec na tem svetu, in tudi čas mlinoam na svetu je menda potekel, kakor tržnim ladjam na Rhoni, starij parlamentom in sukničem z velikimi rožami.

sadko. Ker medtem stara posadka še ni odšla iz Bara, so bile od naših oblasti ukrenjene vse odredbe, ki jih zahteva opreznost.

— D' Annunzijsve pustolovščine. LDU. Berlin, 9. decembra. (DKU.) »Lokalanzeiger« poroča iz Zeneve: Clemenceau je v svojem listu »L' Homme Libre« italijanskega ministrskega predsednika Nittija resno opominjal, naj vendar enkrat napravi red z D' Annunzijem, na čigar programu so razen Reke tudi Zadar, Kotor, Ljubljana, Split in Šibenik.

— Italijanske čete na Reki. LDU. Berlin, 8. decembra. (Dun. kor. ur.) »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: Uradno se poroča: Italijanske čete so davi sporazumno z D' Annunzijem vkorakale na Reko. D' Annunzijsve čete so se z vladnimi četami pobratile. To vest so v Italiji sprejeli z navdušenjem.

— Pritožbe protj civilnemu komisarju v Postojni. Dovoljenja za potovanje v Jugoslavijo izdaja v Postojni tudi civilni komisar. Opaža se, da se izdajajo taka dovoljenja navadno le osebnim znancem gosp. komisarja, drugi pa zaman čakajo rešitve svojih prošni za potovanje v Jugoslavijo pa če so opravki še tako nujni. Zahtevamo jednakega postopanja z vsemi!

— Guverner Julijske Benečije. LDU. Rim, 9. decembra. (DKU. — Brezlično.) Državni svetnik Anton Moscona je imenovan za guvernerja Julijske Benečije.

— S Pivke poročajo o škodi, ki jo povzročajo laški vojaki. Ko je krompir še cvet, so že ka trgali iz zemlje, solato, zelje so pobrali, sadje so potrgali še nezrelo, ribe in rake pokončujo s streljivom Ruski vjetniki, ki so bili pri nas, se niso dotaknili tujih lastnine, dasi so bili lačni, sedaj pa taki naskoki na tujo last s strani laških vojakov! Civilni komisarjat se za pritožbe ne briga, na komisarjatu se odrežejo celo, da so vojaki pošteni ljudje, in da krađejo domačini!

Kako so trgovci iz Italije izvažali neprestano živino in žito iz Dalmacije. Iz Splita poročajo, da so nakupovali trgovci iz Italije zlasti v okolici Drniša in Knina s pomočjo svoje vojaške oblasti živino in žito, katero potem izvažajo v Italijo. Ako kdo noče prodati, ga prisilijo. Do oktobra so odpeljali v Italijo okoli 3000 konj, 2000 govedi, 10.000 ovac in koz, 300 vagonov pšenice in koruze, 20 vagonov volne in 50 vagonov surovih koz.

Sokolstvo.

Sokol I. priredi v soboto, dne 13. t. m. »Zabavni večer« v veliki dvorani hotela Union. Na sporedu so orkestralni in telovadni nastopi, katere izvajajo društveni člani. Iz priljubljenosti sodelujejo tudi pevci bratje »Zvonaše«, ki spopolnijo naš spored s svojimi izbranimi popevkami. Splošno bo poskrbljeno za razna razvedrila. Opozorjamo bratsko svoje članstvo na to privedite in se pritoročamo za obilne posete. Zdravo! Odbor.

Zvezno predsedstvo priredi v nedeljo dne 14. t. m. ob 9. zjutraj v Zveznih prostorih v Narodnem domu enodnevnih tečajev za župne tajnike. Vse brate, ki se za to zanimajo, bratsko vabimo, da se tega tečaja udeležijo. Zdravo! Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze. Dr. Oražen, t. č. starosta. Dr. Fux, t. č. tajnik.

Telovadno društvo Sokol II. naznanja svojemu članstvu, da je pričelo s prvim decembrom s telovadbo na Realni telovadnici in sicer članstvo ter moški in deški naraščaj ob torkih, sobotah in nedeljo dopoldne. Deški naraščaj od 5. do pol 7. moški naraščaj od pol 7. do 8. ure ter članstvo od 8. do 10. zvečer. Članice ter ženski naraščaj telovadi v šoli na Prulah v ponedeljek, sredo in petek od 5. do pol 10. zvečer. Bratje! Imamo sedaj eno največjih telovadnic v Ljubljani, katere nam nudi vse udobnosti dobro urejene telovadnice. Znano vam je bratje, da je bila ta telovadnica še pred nedavnim časom vzgajališče naših največjih narodnih sovražnikov. Ni jih več, zato pa smo stopili mi na njih mesto. Naj služi ta telovadnica vzgoji našega naroda. Krepko naj se razlega po njej sokolska pesem. Bratje, prihajajte redno k telovadbi, naj ne bo ta krasen prostor prazen, temveč do zadnjega kotička napolnjen s telovadci. Zavedajte se, dolžnosti, katere imate do naroda, ne služite sebi, temveč narodu in domovini. Ako se boste zavedali teh dolžnosti, potem se bo naše društvo v našem novem domu krepko razvijalo ter doseglo mesto, katero mu gre v Sokolstvu. — Načelnik.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 10. decembra.

— Bivši narodni sveti morajo položiti račune. Vlada je izdala to - le naredbo: Vsi Narodni sveti (pododbori, pokrajinski odbori Narodnega sveta, Narodna veča pokrajinskega značaja) v območju deželne vlade za Slovenijo, razpuščeni v smisla sklepa ministrskega sveta v Beogradu z dne 22. decembra 1918, so dolžni položiti račune dne 1. januarja 1920 predsedništvu deželne vlade ter prositi za obsovitost. Račune pregleda posebna komisija, sestavljena iz načelnika in namestnika, ki in imenuje deželna vlada, iz odposlanca gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo, iz odpo-

slanca oddelka za narodno brambo in iz odposlanca poverjenika za javna dela.

— Nov civilni komisar za Prekmurje. Ministrstvo za notranja dela je razrešilo vladnega tajnika dr. Srečka Lanjšiča dolžnosti civilnega komisarja za Prekmurje. Poverilo se mu je zopet vodstvo ukrajnega glavarstva v Mariboru. Do imenovanja novega civilnega komisarja opravlja njegove posle vladni tajnik Bogomil Berbuč.

— Iz višjega šolskega sveta. Kakor nam poročajo, je dosedanjí predsednik višjega šolskega sveta g. Fran Vadvjal podal demisijo.

— Glavno uradništvo »Slovenca« je prevzel poslanec Fran Smodej, bivši urednik celoveškega »Mira«.

— Iz dvorske službe. Govori se, da bo za dvornega maršala imenovan g. Savko Grujič, dosedanjí poslanik v Washingtonu. Dosedanjí vršilec dolžnosti dvornega maršala polkovnik Jašo Damjanovič bo imenovan za vojnega atašea v Parizu.

— Konec stanovanske komisije in mestnega najemnega urada v Ljubljani. Ker je te dneve izšla in stopila v veljavo nova vladna naredba o ustanovitvi državnega stanovanskega urada za Slovenijo v Ljubljani, preneha s tem obstoj stanovanske komisije in mestnega najemnega urada in preidejo vsa opravila teh dveh oblasti na državni stanovanski urad, ki se ustanovi in prične s svojim delovanjem še tekom tekočega meseca.

— Uradništvo Ljudske posojilnice je stonilo dne 6. decembra v stavko, ker uprava Ljudske posojilnice opetovanim prošnjam uradništva po zvišanju službenih prejemkov ni ugodila. — Na poziv stanovske organizacije je uradništvo dne 9. decembra zopet začelo uradovati, ker je ureditev te zadeve prevzela uradniška organizacija sporazumno z uradom za socialno skrbstvo. — Društvo zasebnega uradništva Slovenije. Strokovna skupina denarnih zavodov.

— Direktor železniškega ravnanstva v Subotici Slovenec. Nadzorniku južne železnice Vargazonu se je ponudilo mesto železniškega ravnatelja v Subotici. G. Vargazon je stavil razne pogoje, ki jih je ministrstvo sprejelo. Z ozirom na to je Vargazon ponudeno mu mesto tudi sprejel.

— Za intendanta naše opere bo, kakor nam poročajo iz Beograda, skoraj gotovo imenovan zaslužni naš skladatelj Viktor Parma, vladni svetnik v pokojiu, ki živi sedaj na Dunaju.

— Konzulat SHS v Gradcu. Naša država je v Gradcu nedavno ustanovila konzulat in ne poslaništvo, kakor se je včeraj krivo čitalo v našem listu.

— Razpuščena podružnica Družbe Sv. Cirila in Metoda v Gradcu. Iz Gradca nam poročajo: Štajerska železna vlada je razpustila izven akademično podružnico »Družbe Sv. Cirila in Metoda« v Gradcu.

— Porotno zasedanje v Ljubljani. Predsednik: dr. Oton Papež, predsednik dež. sodišča, predsednikovki namestniki: Fran Regally, podpredsednik dež. sodišča, Fran Vedernjak, višji deželnosodni svetnik, Fr. Peterlin, Anton Nagode, deželnega sodišča svetnik. Sodnika: Anton Bulovec, deželnega sodišča svetnik, Alb. pl. Levičnik, dež. sodišča svetnik.

— Kaj je z našimi vojnimi vjetniki v Italiji? Obupne pritožbe prihajajo iz krogov naših vojnih vjetnikov v Italiji. Tako je ena glavnih težba, da se nikdo za te trpine ne zmeni, da ne dobivajo niti obvestil od svojece, da nikdo ne poskrbi, da bi dobili obleko, sploh da imajo občutek, kakor da je domovina na nje popolnoma pozabila. Za vzled stavilo vojni vjetniki druge narode, ki so pošiljali v vjetniška taborišča svoje zastopnike ter po večini tudi že rešili svojece iz vjetništva. Celo Dalmatinci so po večini že odšli, samo Slovenci in Hrvati morajo še čakati na odrešitev. Ker se nikdo ne zmeni za te vjetnike, ravnaio z njimi Italijani tudi skrajno brezobzirno, jih preganjajo iz kraja in kraj in sicer navadno vedno na slabša mesta. Vrh vsega ne izvedo nikdar resnice, kako je v domovini in ne vedo, kako dolgo bodo morali še trpeti. Pismo, naslovljeno na g. podžupana dr. Karla Trillerja je bilo oddano 1. decembra v Griznu Val Sugana, prov. Trentino, ter je dospelo še dosti hitro v Ljubljano ter je upati, da bo naša vlada v najkrajšem času storila vse korake, da reši naše vojne vjetnike iz njih obupnega položaja.

— Zakaj se ničesar ne stori za naše internirance v Indiji? Iz Indije smo dobili to - le pismo: Ahmednagor, 12. oktobra 1919. Bržhanski znano, da je v Indiji mnogo jugoslovenskih internirancev. Naš odbor pod vodstvom ing. Lunde se trudi že več mesecev za našo repatriacijo, toda menda v bližnji bodočnosti ne dosežemo svojega namena. Mi smo seveda zelo nevoljni zaradi nepotrebne zavlačevanja našega povratka, zlasti ker postopajo z nami Jugoslovani kakor s sovražnimi narodi, z Nemci

in Avstrijci. Zakaj se ne briga naša vlada bolj za nas, ki po nedolžnem trpimo pod tem nadaljevanjem našega interniranja. Sino brez sredstev in pomoči, obljeni od naše domovine. Britanski oblasti nas gotovo ne bodo nikoli zadrževale, ako naša vlada zahteva, da nas odpravijo domovi. Ker bo pa poteklo zopet mnogo mesecev, predno se bodo oblasti zaradi pomanjkanja vsakih zvez dogovorile in odobrile seznam Jugoslovanov, ki jih je repatrijirati, bi bilo priločno, da po oblasti naša vlada naš odbor pod vodstvom ing. Lunde za vse posle, ki se tičejo repatriacije. Mi vam bomo zelo hvaležni, če opozorite na to zadevo jugoslovensko javnost ter vplivate, da reši vlada naše vprašanje v predlaganem smislu. Vaš I. Rozman, doma iz Stražišča pri Kranju, član jugoslovskega odbora. — Slično pismo smo objavili že pred meseci, a zdi se, da je ostal dotični anel na vlado docela brezuspešen. Ali pri nas opozoritve in prošnje nič ne izdajo? Nadejamo se, da bo imelo vsaj to nismo uspeh.

— Učimo se štediti! Najbolj štedljiv narod so Danci; tam vlaga v hranilnico svoje prihranke vsak drugi človek. Potem od sto nabiralcev v Angliji vsak 26., v Franciji 29., na Holandskem 25. najmanj se je štedilo na Ogrskem; na 100 komaj 6 oseb. In pri nas?

— Dobrote laške okucacije. V Postojni je bil včeraj aretiran trgovec Mirko Pikel in odveden vklenjen v tržaške zapore. Pikel se je vrnil na svoj dom v zasedeno ozemlje pred dobrim mesecem dni. Vzrok ozirom povod aretacije je, da je služil Pikel kot častnik v naši armadi.

— Škandal. Včerašnja notica pod tem naslovom se nanaša na Kreditni zavod za obrt in industrijo.

— Uvedba brzolavne službe pri poštnem uradu Ledence. Dne 1. t. m. se je pri poštnem uradu Ledence, politični okraj Borovlje, otvorila brzolavna postaja z omejeno dnevno službo.

— Umrl je v Ljubljani v deželni bolnišnici, dne 5. novembra g. Josip Mejak, sod. kanclist v Mokronogu.

Vlomi v Ljubljani.

Zadnji čas se dogajajo v Ljubljani vedno pogostejše vlomj v razne trgovine. Tako so n. pr. pred par dnevi poskušali neznanji zlikovci oropati aprovizacijsko blagajno na Poljanah, toda vlom se ni posrečil, ker vlomilec ni kazal posebne izkušnosti v tem poslu. Bolje pa se obnesel vlom pri tvrdki A. Drufovka, ki ima svoje skladišče v Balkanu. V nedeljo na večer izvršil se je drzen vlom v modno trgovino Bizjak & Schwab pod Narodno kavarno. Vlomilci so vdrli z velikim naporom skozi stranišče v prvem nadstropju in dospeli od tam v trgovino, iz katere so odnesli raznega manufakturnega blaga, izgotovljenih oblek in obleke, ki so bile v delu za znesek nad 150.000 K. Policiji se je posrečilo, še predno se je vlom opazil, aretirati dva vlomilca. Okoli 19. ure prišla sta namreč dva čedno napravljena tujca k vratarju hotela »Slo«, mu izročila v shrambo eno košaro in si hotela naleti sobo za prenočišče. Nato sta se zopet odstranila. V Selenburgovi ulici službojoči stražnik je potem za kake pol ure kasneje ustavil ista dva neznanca, ker sta se mu zdeli sumljiva. Imela sta namreč vsak po en zavoj. Trdila sta, da sta trgovca iz Zagreba, da sta blago, ki se nahaja v zavojih, ravnokar kupila od nekega trgovca Primožiča v kavarni »Zvezda« za 2500 K. Stražnik jima pa ni veriel in ju spremiljal na stražnico, kjer sta priznala svoje dejanje. Po njihnih navedbah je eden izmed njih sponr slikar Draškovič in književoz Bonrac, oba iz Zagreba. — Včeraš popoldne se je izvršil vlom na Sv. Petra cesti št. 22, v trgovino Lucin, kjer sta vlomilca prišla skozi kuhinjo v prodajalno in pokradla več blaga v vrednosti, kolikor je dosedaj dogranio, kakih 3000 K. — V noči od 22. na 23. november se je vlomilo v blagajno v škofijskih zavodih v Št. Vidu, od koder so odnesli vlomilci za 20.000 K bankovcev in 1500 ameriškanskih dolarjev. Med omni bankovci je bilo več nepravilno žigosanih, ki so nosili žig občine Hrenovice pri Postojni. Storiica sta neki Ferlečič in Veršek ter oba pod ključem.

— Količina vladnih vjetnikov v Italiji. Tako je ena glavnih težba, da se nikdo za te trpine ne zmeni, da ne dobivajo niti obvestil od svojece, da nikdo ne poskrbi, da bi dobili obleko, sploh da imajo občutek, kakor da je domovina na nje popolnoma pozabila. Za vzled stavilo vojni vjetniki druge narode, ki so pošiljali v vjetniška taborišča svoje zastopnike ter po večini tudi že rešili svojece iz vjetništva. Celo Dalmatinci so po večini že odšli, samo Slovenci in Hrvati morajo še čakati na odrešitev. Ker se nikdo ne zmeni za te vjetnike, ravnaio z njimi Italijani tudi skrajno brezobzirno, jih preganjajo iz kraja in kraj in sicer navadno vedno na slabša mesta. Vrh vsega ne izvedo nikdar resnice, kako je v domovini in ne vedo, kako dolgo bodo morali še trpeti. Pismo, naslovljeno na g. podžupana dr. Karla Trillerja je bilo oddano 1. decembra v Griznu Val Sugana, prov. Trentino, ter je dospelo še dosti hitro v Ljubljano ter je upati, da bo naša vlada v najkrajšem času storila vse korake, da reši naše vojne vjetnike iz njih obupnega položaja.

Kultura.

Repertoar Kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Opera: 10. decembra, sredo, Hoffmannove pripovedke, Abomn. C/2; 11. četrtek, Prodana nevesta, Abomn. A; 12. petek, Lepa Helena, Abomn. E; 13. sobota, Rigoleto, Abomn. D/2; 14. nedelja, Hoffmannove pripovedke, izven; 15. ponedeljek, zaprto; 16. torek, Prodana nevesta, Abomn. E; 17. sredo, Lepa Helena, Abomn. B. — Drama: 10. decembra, sredo, Na Pogolu, Abomn. B. 11. četr-

tek, Hlapci, izven; 12. petek, zaprto; 13. sobota, Pepelka, Abomn. A; 14. nedelja, popoldan, Pepelka, izven; 14. nedelja, zvečer, Koreniček, Zenitba, Abomn. izven; 15. ponedeljek, Mimgrede, Abomn. C; 16. torek, zaprto; 17. sredo, Na Pogolu, Abomn. D.

Najnovejša poročila.

REGENT ALEKSANDER O POLOŽAJU.

LDU Pariz, 9. decembra. »Petit Journal« priobčuje intervju z Nj. Vis. prestolonaslednikom Aleksandrom. Govorec o motivih, vsled katerih nismo podpisali mirovne pogodbe, se je regent izrazil tako - le: Prvi hip se je zdelo, da se bo Francoska čudila radi naše zakasnitve. Lahkota, s katero je vrhovni svet po čisto kratki diskusiji priznal osnovanost naših zahtev, je dokaz njihove upravičenosti. Sedaj je treba vedeti, kdaj in kako bomo prišli do predujma za reparacije, ki nam jih dolgujejo in ki so nujno potrebne za obnovo zemlje, in sicer iz treh ozirov: iz gospodarskih, političnih in tudi vojaških, ker kdo ve, kaj more še vse priti! Govorec o notranji situaciji v kraljestvu, je rekel regent: »Gospod Poincaré mi je včeraj rekel, da imata od vseh držav, ki so se vovevale, Francija in Srbija v sedanjem trenutku notranjo situacijo, ki v celoti najbolj zadovoljuje.« Prestolonaslednik je dodal: »Na Francoskem so volitve edinstvo še bolj ukrepile. V moji državi je boljše - vsaka nevarnost odstranjena. Agrarno vprašanje bo rešeno. Prejšnji fevdalni sistem je odpravljen, treba je samo še regulirati račune z veleposestniki. Vsak kmetovalec ima svoj kos zemlje in tu ni treba govoriti o boljšeizmu. To pomenja, da v državi ni političnih borb. Mi imamo ustavobranitelje, duhovniško stranko; ta stranka je nova, imamo pa celo tudi republikance, vse te stranke pa stoji na narodnem prilišču, kakor v Alžaciji in Loreni. Pri nas v tem ozirom ni nezadovoljivežev. Hrvati in Slovenci so eno s Srbij.« Kar se tiče naših odnošajev s sosednimi državami, je dejal regent: »Videli ste, da med našimi zavezniki ni razlike v mišljenju. Najboljše zveze imamo z Romunijo, posebno pa z Grško. Kar se tiče Madžarske, pričakujemo definitivno ureditev naših mej. Prisiljeni smo, umakniti se s teritorija Baranje in Bačke. Ako vrhovni svet ostane pri svojem sklepu, bomo zahtevali, da se nam odstopi eksploatacija premogovnikov v pečuškem okraju in da dobimo odškodnino za rudnike, ki sta nam jih razdeljali Avstrija in Bolgarija. Na ta način bomo mogli vzdržati železniški promet, ki ga sedaj s trudom vzdržujemo. Vsekakor pa, ako teh pokrajin ne dobimo, želimo, da ododno prebivalstvo ne pride pod madžarski jarem, prebivalstvo se bo raje izselilo. Glede odnošajev z Italijo je rekel regent: »Z Italijo želimo ohraniti dobre odnošaje ter bomo v tem ozirom vse storili. Na nesrečo v tem trenutku položaj ni jaseen, verjetno pa je, da bo morala italijanska vlada po zadnjih volitvah zavzeti jasnejšo pozicijo. Nadejamo se, da bo v toliko pomirljiva, kolikor tudi sami želimo to biti.«

OTVORITEV SLOVENSKIH ŠOL V TRSTU.

Trst, 10. decembra. Jutri ob 8. se otvori ljudska šola Družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu. Doslej se je vpisalo v to šolo nad 1200 otrok. To število se gotovo še pomnoži. Treba bo napraviti več paralel, za kar pa bo šentjakobsko šolsko poslopje premajhno.

PODPISALI SMO DODATEK K MIROVNI POGODBI.

LDU Pariz, dne 9. decembra. (D. kor. urad.) — Brezlično.) Včeraj so Jugoslovani in zastopniki velešil podpisali v uradu Julesa Cambona dodatno pogodbo k saingermainski mirovni pogodbi. V tej dodatni pogodbi priznavajo velesile Jugoslovanom gotove ugodnosti, zlasti glede sporeda uveljavljenja njihovih reparacijskih zahtev.

GENERAL VEŠOVIČ OBTOŽEN VELEIZDAJE.

LDU Beograd, 9. decembra. Mestno sodišče je prejelo tožbo ministra za notranje stvari protj generalu Vešoviču, ki je obtožen veleizdaje in pripravljavanja upora v Črni gorji. Obenem je obtožen tudi njegov sin, ki je bil svojčas častnik v Rusiji. Pri Vešoviču so našli dokumente, ki nepobitno dokazujejo njegove zveze z Italijo in z bivšim črnogorskim kraljem Nikito. Vsi ti dokumenti so priloženi tožbi.

ČASTNIKI IN CARINSKE OBLASTI.

LDU Beograd, 9. decembra. Minister vojne in mornarice je odredil, da se morajo vsi častniki in vse vojaške osebe brezpogojno podvreči naredbam carinskih oblasti z ozirom na pregled oseb, ki prestopajo mejo, bodisi da potujejo v inozemstvo, bodisi da se vračajo v našo državo.

OBČINE PROTI NAVIJALCEM.

LDU Beograd, 9. decembra. Včeraj ob 17. so bili pri ministrskem predsedniku delegati občin, ki zboražejo sedaj v Beogradu, ter ga prosili, da prisili trgovce, naj odpro svoje zaloge moka, ki so jo nakopičili v svrhu špekulacije. Razen tega so predložili ministru seznamov pomanjkanja živeža,

ako se bodo brezvestnim izvozničarjem pustile svobodne roke.

SZEVEDIN ZOPET MADŽARSKI.

LDU. Budjpešta, 9. decembra. (ČTU.) Francozi so danes zapustili Szevedin. Pošto, brzojave in telefonski urad so prevzeli madžarski uradniki. Za kontrolo madžarske uprave ostane majhen francoski oddelek v mestu.

SMRTNA KAZEN ZA VERIZNIKE.

Krakov, 9. decembra. V torek so na dvorišču Sobieskega vojašnice ustrelili veriznika Brotheima iz Przemysla. Brotheim je bil obsojen na smrt, ker je verizil z obupalom, ki je bilo ukradeno v vojaških skladiščih v Przemyslu. Ukradenih čevljev je bilo več vagonov.

MINISTRSKA KRIZA V PRAGI.

LDU. Praga, 9. decembra. (ČTU.) Predsednik Masaryk se je obrnil do ministrskega predsednika Tusarja s svoječim pisanjem, v katerem ga prosi, naj pregovori ministre Klofača, Frankeja, Heidlerja in Veselega, ki so podali ostavko, da ostanejo na svojih mestih, in naj odpravi konflikt med obema delavskima strankama z mirnim sporazumom. Ministrski svet je sklenil, v zmišlu želje predsednika Masaryka storiti korak, da se doseže mirna rešitev konflikta med obema delavskima strankama in njih strokovnimi organizacijami.

Narodno gospodarstvo.

— ng Splošna razprodaja se lahko naziva gospodarski proces, ki se sedaj vrši na Nemškem in v Avstriji. Nemška marka je padla na desetino svoje vrednosti in se lahko v Švici kupi sto mark za 12 frankov. Sto avstrijskih kron stane pa 3 franko 70 centimov v Zenevi. Vsled tega obupnega stanja nemške in avstrijske valute na tujih tržiščih z dobro valuto, je Amerikancem, Angležem, Švicarjem, Holandcem in drugim mogoče kupovati za lastnim, visokovrednim denarjem vse, kar se da odnesti iz Nemčije in Avstrije, za naravnost smešne cene. Najlepši predmeti, dragulji, antikvitete, slike, pa tudi delnice in vrednostni papirji kakor tudi trgovsko blago se nakupujejo od tujcev v velikanskih množinah. Ta popolna razprodaja postaja resno nevarna obema državam. Misli se na obrambo. V Nemčiji uvedejo izvozno 25% carino, ki se računa od prodajne cene.

— V obrambo naše krome! V včerajšnjem uvodniku smo opozorili na izredno veliko nevarnost, ki preti naši jugoslovanski kroni. Poudarjamo danes vnovič potrebo, da nastopijo vsi naši poklicani faktorji v obrambo krome, ki je denar ogromne večine našega naroda. Vsako določevanje razmerja, v katerem naj se zamenja krona za dinar, je danes samovoljno. Absolutno pa je odklanjati določanje relacije na podlagi umetno prikojenih tečajev na beogradskem denarnem trgu. Tam sedaj davijo in mečkajo razni špekulantje in sarafi našo krono. Kar pa nakupijo kron, s temi hite potem njih pomočniki in sotrudniki na Hrvaško in k nam, kjer skušajo za to zaničevano krono pokupiti, kar se le da transportirati. Naši trgovci naj jim ne gladijo potov! Potem pa hajd nazaj preko Save, kjer doma zopet za dinar s horendnimi dobički prodajajo skupleno robo. Kupovalna sila dinarja v Srbiji je majhna in ne prekaša za mnogo krome. V sedanjih neurejenih razmerah bi bila blaznost, da bi se v katerikoli relaciji odredilo zamenjo naše markirane krome, ker absolutno ni nobene gotovosti in nikakega jamstva, da bi s takim poskusom dvignili količinkupovalno silo našega denarja. Mi rabimo za enkrat nov, enoten jugoslovanski denar, katerega ne bo ponarejal vsak ogrski konjski mešetar. Temu novcu treba potem pridobiti spoštovanje in vrednost. Valutni problem je danes svetovno vprašanje, in so tudi že močne sile na delu, da se pristopa, enotno in skupno k rešitvi tega vprašanja. Mi nismo poklicani delati prvi gospodarskih saltomortalov. Dokler je blaga premalo za vse potrebe, je moč cene regulirati do gotove meje, dragine pa ni moč udušiti. Vidimo to tudi v Ameriki, ki ima najboljšo valuto. Zategadelj v obrambo naše krome!

Termin za kolkovanje bankovcev na Hrvaškem in v Slavoniji podaljšan. Zagreb, 9. decembra. »Službeni List« prinaša glede kolkovanja bankovcev vest, da se je termin za kolkovanje na Hrvaškem in v Slavoniji podaljšal do 15. decembra.

— Italijansko - češke trgov. zveze. Banca Commerciale Italiana je dala, češko - slovaškim bankam kredita 20 milijonov lir za uvoz industrialnega blaga iz Italije.

Društvene vesti in prireditve.

Občni zbor Ruskega kruška se vrši v petek, dne 12. decembra ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. V toliko je našo včerašnje notico popraviti.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastništvo in tisk »Narodne tiskarne«.

MATTONIJEVA
GISSHÜBLSKA
PRIMORNA KISLA VODA

Proda se pohištvo za spalno sobo, več modrocev in mandolina, Poizve se na Sv. Jakoba nabrežju 29, pri Velikonji, pritiščeje. 10288

Došlo je več dalmatinskega novega in starega rdečega vina prodajalo samo v večjih količinah. Vprašanja na upravništvo pod „Dalm. D. D. 10202“.

Iščem lokal ali pa magacin v Ljubljani s prostorom za 3-4 vagona. Ponudbe pod šifro „Magacin 10163“ na upravo Sl. N.

ODPOTUJEM : : dne 18. decembra u Česko ter prevzema event. naročila. Ponudbe na upravo lista pod „PRAGA 10306“. 10306

Partnerski sedež v abonementu B za dramo se prodaja. Dobi se v upravi lista. 10307

Kupi se oprava v dobrem stanju za eno ali dve spalni sobi. Cenjene ponudbe na upravo lista pod „OPRAVA 10303“. 10303

Kupim ski, Goerzov daljnogled, foto aparat, vse le v najboljšem stanju. Ponudbe na upravništvo „Slov. Nar.“ pod „Dijak“/10299

Išče se za takojšnji nastop z izgledom na trajno nameščenje mlad stroj inženir ali absoluten kake višje obrtne šole z znanjem kakšnega slovenskega in nemškega jezika. Pisarne ponudbe na tvornico ARKO, Zagreb, Vinska ulica 116. 10267

Resna, inteligentna Slovenka išče stalne službe k boljši napredni rodbini kot opora gospodinjstvu. Ima veselje do otrok in do ekonomije. Rada pomaga v kuhinji in pisarni. Želi občevanja v domačem krogu in vso oskrbo v hiši. Gre samo na deželo. Nastop takoj ali pozneje. Dopisi z navedbo plače na upravništvo „Slov. Naroda“ pod „Pridna in vestna 23/10171“. 10284

Več vagonov bukovega ogija ter 15 vagonov la suhe bukove skorje (čreša) dobavi takoj Srebotnjak, Kolodvorska ulica 31. 10284

CHEF-PORTIR : : traži se za Hotel Rojal u Zagrebu. Reflektirati mogu samo starije osebe, pouzdani, koji su kao Chef-portiri bili u velikim hotelima da su poštenji i solidni. Potrebno znanje više jezika. Na ponude od osoba, koji nijeso bili već Chef-portiri ne će se u obzir uzeti. 10293

V MARIBOR se je preselil univ. med. dr. Benjamin Ipavic mnogoletni asistent ženske in porod. klinike v Ljubljani, večletni operator ženske in porod. klinike prof. Ernsta Werthelma na Dunaju. Ordinira v Gosposki ulici 46, I. nadstr. od 15. do 16. ure za ženske bolezn. in porodništvo.

Specerijsko kolonijalno in prekomorsko blago najceneje in najbrže kupujete : : od poznate veletrgovine : : **FRUCTUS 'D. D.** za promet zemaljskih proizvodov pločnata kolonijalno in inom robom **Zagreb, Vlaška ul. 21.** Telefon 106. Utemeljeno 1883. **Zahtevajte cenik!**

Kupiti bi male vozove, (vagonette): ploče za okretanje za ciglarsku industriju i podložne daske za crijep. Ciglena Čazma, Hrvatska. 10191

Kostanjev les (domaći kostanj) kupuje po najvišjih dnev. cenah Alex Rosenberg, Graz, Annenstrasse 22.

Tražim samostalnu kuharicu, plaća 120 K, nastupit odmah. Ponude na: Vilma Bačić, Oštrik I, Kapucinska ul. 1.

Tražimo ugljenara za palenje bukovih drva. Ponude sa oznakom plače molimo slati na „Hrvatska štedionica, d. d.“ u Cazmi. 10177

Traži se jednostavna poštena i marljivo djevojka Slovenka k jednem djetetu od jedne i pol godine za Novi u hrvatskom Primorju. Pisarne ponude na adresu: Marija Penđer — Grica, Novi, Hrvatsko Primorje. 10217

Sprejme zastopstvo dobro izurjen trg. pomočnik bodisi za manufakturno blago, življenjske potrebe, mineralno olje, ali za vpošiljanje slik v povečanje. Cenj. ponudbe na upravo lista pod šifro „zastopnik“/10189.

Gospodična k trem otrokom se išče. Znanje več jezikov, izvežbana naj bude po možnosti na klaviru in pomagati mora v hiši, Začetna plaća 100 K in najboljša preskrba. Nadalje se išče: popolnoma izvežbana mlajša kuharica, katera se uporablja tudi v gospodinjstvu. Začetna plaća 80 K, z najboljšo preskrbo. Ponudbe v obeh slučajih s sliko naj se pošljejo takoj na našlov: „Nadsumarija“ Tovarnik, Srijem. 10183

Drva bukova, suha, metrska in žagana, tudi cele vagona, dobavi takoj Srebotnjak Kolodvorska ulica 31. 10283

Medica & Komp. priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga na debelo. — Sodna ul. 7.

Razglednice božične in novoletne, umetne, ljubavne, pokrajinske s slov. napisi v velikih izbirih.

Pisemski papir v mapah tudi s slovenskimi napisi.

Karbon papir za pisalne stroje.

Kopirne svinčnike ter raznovrstno drugo blago, spadajoče v trgovino s papirjem, priporoča po zmernih cenah na debelo in drobno

L. PEVALEK Ljubljana, Zidovska ul. 4. Nudim samo na DEBELO po najnižjih cenah, kakor: **Erdal kremo črno** po 1/4 kg in rujavo št. 1. Trčan med v skafih. **Mazilo za čevlje** v lesenih in pločevinastih posodah po 5/11, 6, 12, 20, 23, 25, 50 in 100 dkg. **Lilico (hiks) št. 1, 4, 8, in 16.** v steklen. po 1/4 kg. **Indigo modrilno esenco** po 1/4 kg. **Angleško „Sunlight milo“.** **Tržaške in jeseneve bičevnike** ter .. težke biče (gajzle). **Osvald Dobeic** Ljubljana, Martinova cesta 15.

DRVA mehka in trda dobavi in pripelje na dom. **V. Soagnetti**, parna žaga za državnim kolodvorom. 9921

Karbid kakor tudi krasne karbidne svetilke razpošilja vsako množino po tvorniški ceni tvorniška zaloga Janko Andrašč u Mariboru. 10291

PISEMSKE ZNAMKE, vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvatske S.H.S bosenske, srbske, italijanske, reške, medjimurske, varadske, temšvarske, i. t. d. kupujem v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s cenami na A. Weisz, Briefmarkenhandlung Dunaj (Wien) I. Adnergasse 8. 9920

RADIUM „ELEVATOR“ vsebujoča vinovica (francosko žganje) je edino prava in patentirana ter najizdatnejše sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnim boleznim splošno znana. Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah. Na debelo pa v glavni zalogi za celo Slovenijo: **F. Šibenik**, Ljubljana, Gosposka ul. 16

zastopnika Dunajska prvovrstna špedicijska tvrdka išče vosnega s trgovinskimi zvezami za Ljubljano in deželo. Ponudbe pod „Grosse Verdienstmöglichkeit“ an die Anoncen-Exp. Bock & Herzfeld Wien I. Adnergasse 6. 10286

Dioničko društvo za gradnjo vila u Crikvenici. Bavi se gradnjom i kupnjom vila i gradilišta u Primorju i Gorskot kotaru. Izradjuje projekte i troškovnike, podaje strukovna mjenja u svim pitanjima gradjevno-tehničke naravi i posreduje kot svih gornjih transakcija. 10302

ING. ARTUR ZEISEL Precizijski stroji za obdelovanje železa in kovin. Dunaj (Wien) IX., Spittelauerlände 7, telefon št. 23617.

Dobavljam točno in ceno moderne **stružnice za železo** **revolverske stružnice** **avtomate** **skobelnice (freze)** **vrtalnice** **stroje za oblanje** **shapingske stroje** **prerezovalnice (Stosmaschine)** **vrezovalnice vijakov** **krošne brusilnice** **brusilnice za orodje** **stikalnice** **žage** **stroje za obdelovanje pločevine.** 9766 **Dalje orodje in dvigala.**

Brzovozni in tovorni blagovni promet Dunaj — Ljubljana in po vseh postajah Jugoslavije. Nabirani vozovi pri neposrednih vlakih tudi s spremstvom, preskrba uvoznega in izvoznega dovoljenja. Posredovanja pri avstr. blag. prometnem uradu. Zacinjanja, prevožen zavarovanja, vnovčenje povzetij. **Gottlieb Kanter** Internationale Transporte Dunaj, (Wien) I. Helfstorferstrasse 4. 10285

Šivalni stroj kabinetni, nov, se prodaja. Zve se pri upravi „Slovenskega Naroda“. 10301

Traže se 2 hotelska direktora starija, ledična jedan za odmah, za hotel Rojal u Zagrebu, a jedan za 1. februara 1920 za hotel Grand Palace u Hvaru (Lessina). Južna Dalmacija. Reflektira se samo na prvovredne sile, koji su bili u tom svojstvu u velikim hotelima kao direktori, a isto da su vještii restaurateri koji će nadzor nad hotelima i restauracijama znati voditi. Reflektanti neka šalju svoje ponude sa fotografijama i zahtjevom plače na Milana Čanka, vlastnika Hotel Rojala u Zagrebu. 10292

Tapetnik in dekorater **M. Zor** Bleiweisova cesta poleg čez. vlade se priporoča v napravo žimnic, vzmetnih žimnic, divanov, otoman, dekoracij, zastorov in tapeciranja sob, katera dela izvršuje priznano solidno in po nizkih cenah. 6835 **Frosi blagohotnih naročil.**

zastopnika Dunajska prvovrstna špedicijska tvrdka išče vosnega

Naznanilo. Obrat za rozanje drv **A. DRAME**, Rožna ulica 41/II. nad. (žabjak 2). Vljudno naznanjam, da mi je vsled nabave novih strojev mogoče točno in poceni postreči cenjenemu občinstvu. Naročila se sprejemajo: Rožna ulica 41/II. Priporoča se **A. DRAME**.

Amerikanski terpentini glicerini, ricinovo olje, salmijakova sol, (nadomestek) (Erregorjeva sol) za električne zvonce se dobi v **drogeriji „SANITAS“, Celje.** Svetovno znana uvozna in izvozna tvrdka išče vosnega, dobro vpljanega

zastopnika za prodajo prekmorskih surovin (kemikalij, kovin, neustrojenih kož, česlovine, surovine za tekstilne izdelke, surovega gumijsa ect.) kakor za dobavo vseh deželnih in industrijskih pridelkov, zmognih za izvoz. Natančne ponudbe na **J. Jacobson** v Wien V, Schönbrunnerstrasse 133. 10287 **Esence** za likerje, rum in žganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljših kvalitetah in poceni **Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv** **J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV./1, Friedrichsplatz 3/a.** Ustanovljeno leta 1872 **Specijaliteti: Kingston rum Basis.** Najnižje stavljenе ponudbe slede po naročilu. 8683 **Broj 1774** 10297

Natječaj. Kod gradske občine Bihać (Bosna) ima se popuniti mesto gradskog lječnika, skopčano sa godišnjim berivima IX. činovnog ranga i dodacima na skupoću po semi A. Onim reflektantima, koji se u državnoj službi nalaze, bi će priznat onaj čin kojega obnašaju. Gradski lječnik dužan je objavljati dužnosti bolničkog lječnika i bezplatno lječiti siromaha. Molitelji koji ono mjesto postiči žele, moraju biti pripadnici kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca, Čehoslovačke republike ili Poljskog Kraljevstva te uz pismenu molbu priposlati: 1.) Krstni ili rodni list. 2.) Svjedočbu naobrazbe. 3.) Svjedočbu o strokovnoj praksi. 4.) Svjedočbu o nadležnosti. 5.) Lječničku svjedočbu o telesnoj sposobnosti. Ovako obložene molbe imaju se se gradskom poglavarstvu u Bihaću (Bosna) priposlati najkasnije do 31. decembra 1919. **Gradsko poglavarstvo Bihać,** dne 28. novembra 1919.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

VABILO k **izrednemu občnemu zboru** Ljubljanske kreditne banke ki se vrši dne 21. decembra 1919 ob 10ih dopoldne v občinski dvorani v Ljubljani (Mostni magistrat). DNEVNI RED: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Predlog upravnega sveta na provedbo zvišanja delniške glavnice od 20 na 30 milijonov kron. 3.) Predlog upravnega sveta glede spremembe društvenih pravil. 4.) Slučajni predlogi. Opomba: § 13. bančnih pravil se glasi: Občnega zbora se smejo udeležiti tisti delničarji, kateri so položili pri centrali v Ljubljani ali eni njenih podružnic ali pri drugih bankah, katere bo določil in v razglasu označil upravni svet, 8 dni pred zborovanjem vsaj 10 delnic. Upravni svet je določil to pot, da se imajo položiti delnice pri: Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Splitu, Celovcu (t. č. Borovlje), Sarajevu, Mariboru, Celju, Trstu in Gorici, nadalje v Zagrebu pri Hrvatski trgovinski banki, v Osijeku pri Podružnici Hrvatske trgovinske banke na Dunaju pri Eodružnici Živnostenske banke, v čehoslovaški republikli pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah. **LJUBLJANA, 1. decembra 1919. Upravni svet.**

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17,
je ustanovila oddelek za življenska zavarovanja.
Sprejemajo: V življenskom oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji. — V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, strelu in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.
Ceniki in pojasnila z obratno pošto brezplačno.
Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.
Podružnica: Celje, Breg št. 33.